

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 1.

LETNIK XXVIII.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. JANUARJA 1927.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 1, I. 1927.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Prihovi, r. z. z n. z., se bo vršil 20. marca 1927 po večernih v pos. prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Trbojah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 20. februarja 1927, ob 10. uri dopoldne v župnišću v Trbojah. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega zaključka za leto 1926. 3. Volitev nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Adlešičih, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. febr. 1927, ob 15. uri v župnišću. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizorjevega poročila. 3. Poročilo načelstva. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 6. Sprememba pravil. 7. Volitve načelstva in nadzorstva. 8. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cankovi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 2. februarja 1927, ob 3. uri popoldne v društvenem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruge v Staremtrgu pri Ložu, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 20. febr. 1927 ob 3. uri popoldne v zadružni dvorani. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Gornji Lendavi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. januarja 1927 po rani sv. maši v šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1926. 3. Potrjitev oz. volitev enega člana načelstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Boštanju, r. z. z n. z., se bo vršil dne 28. januarja 1927, ob 7. uri zjutraj v prostorih hranilnice. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Branje revizijskega poročila. 4. Sprememba pravil. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva na Selih pri Šumberku, r. z. z o. z., se bo vršil dne 30. januarja 1927, ob 8. uri na Selih pri A. Zupančiču št. 5. 1. Poročilo načelstva in sprejem novih članov. 2. Sprememba pra-

vil. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Češnjici pri Železnikih, r. z. z n. z., se bo vršil dne 14. februarja 1927, ob 11. uri dopoldne v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1926. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Slovenjgradcu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 28. febr. 1927, ob 2. uri pop. v posojilniških prostorih. 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Jesenicah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. januarja 1927, ob 15. uri popoldne v prostorih hranilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Izprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice za Blejski Kot na Bledu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 6. febr. 1927, ob pol 15. uri v Ljudskem domu na Bledu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Poročilo o izvršeni reviziji. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zadruge na Češnjici pri Železnikih, r. z. z o. z., se bo vršil dne 14. febr. 1927, ob 9. uri dopoldne v lastnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Čitanje revizijskega zapisnika. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske gospodarske zadruge v Zagorju ob Savi, r. z. z o. z., se bo vršil dne 13. febr. 1927, ob 3. uri pop. v Zadružnem domu. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobrenje rač. zaključka za l. 1926. 5. Sprememba pravil. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Lesne zadruge v Radečah, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 30. januarja 1927, ob 15. uri v občinski pisarni v Radečah. 1. Poročilo o izvršeni likvidaciji zadruge. 2. Sklepanje o shrambi poslovnih knjig.

XVIII. redni občni zbor Živnorojske zveze za pol. okr. v Kamniku, r. z. z o. z., se bo vršil dne 19. marca 1927, ob 10. uri dop. v Kamniškem domu v Kamniku. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1926. 4. Dopolnilna volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Clani „Zadruž zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12:50 Din.
 ————— Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. —————

Oglas svetovne finance za rešitev Evrope.

Evropske in ameriške banke so naznačile, da bodo izdale oglas, ki bo govoril o velikanskih političnih in gospodarskih spremembah. »Daily News« pišejo, da je to med najvažnejšimi dokumenti po mirovni pogodbi v Versaillesu. Oglas je izšel v oktobru in pravi, da je bil politični razvoj Evrope po Versaillesu težak udarec za mednarodno trgovino. Obširna ozemlja, ki so dotedaj prosto trgovala, so dobila naenkrat nove meje in nove carinske zakone. Že samo ta preobrat je blagostanje onih dežel bistveno zmanjšal. Za obrambo novih mej v Evropi vpeljane trgovske prepovedi, carinske tarife itd., so se izkazale škodljive za vse udeležence. Nova železniška omrežja otežkočajo tranzitni promet in podražujejo transportne izdatke. Nastala je na ta način v vsej Evropi umetna draginja, vsa produkcija je šla nazaj, krediti so se zmanjšali, obtok denarja se je znižal. Položaj Evrope je skrajno težak. Oglas zahteva radikalen prelom z dosedanjo gospodarsko politiko; kredit se mora na novo vzpostaviti in se mora ustvariti oni razvoj trgovine in medsebojnega razmerja, ki ga položaj nujno zahteva. V vseh deželah je javno mnenje grozečo nevarnost že spoznalo. Zveza narodov in mednarodne trgovske zbornice delajo na tem, da reducirajo ovire na minimum, vplivne osebe v posameznih deželah delajo na to, da se carinske tarife

popolnoma odpravijo. Trdno je prepričanje podpisanih, da je zopetna vpeljava trgovske svobode najboljša možnost za zopetno vpeljavo trgovine in kredita na svetu.

Zanimivi so nekateri podpisi manifesta. Za Nemčijo so podpisali med drugimi Bosch, Deutsch, Melchior, Mendelssohn, Schacht, Siemens, Urbig, Vögler, za Anglijo Balfour, Leaf, Norman, Rothschild, Mac Kenna, za U. S. A. Gates, Garrah, Morgan, za Francijo Finaly in Sergent, za Italijo Benni in Pirelli.

Odmevi gospodarskega oglasa.

Ko se je prvi vtis polegel, smo zbrali glasove raznih dežel in jih tukaj podajamo v glavnih potezah. Prvi osnutek sta zamislila Norman in Armstrong, v Antibes ob francoski rivieri. Vedeli so zanj Mellon, Churchill, Coolidge itd. Govorijo potem seveda drugače kot prej, kakor je to sploh navada diplomatov. Danes lahko rečemo, da je oglas izraz angloameriškega velekapitala in njegov predpogoj za praktično sodelovanje pri rešitvi političnih in gospodarskih povojnih vprašanj. Našteli bomo dežele in korporacije, kako so se javile.

1.) Zveza narodov v Ženevi. Oglas obravnava vprašanja, ki jih je Zveza narodov že študirala in ki jih bo dala v razpravo na pripravljajoči se svetovni gospodarski konferenci. Z ozirom na to pozdrav-

lja Zveza narodov kar najiskreneje to objavo, ki opozarja javno mnenje z velikim podarkom na ta vprašanja. Kakor pri razorožitvenem vprašanju je tudi pri gospodarski obnovi Evrope neobhodno potrebno sodelovanje in moralični pritisk javnega mnenja v vseh deželah. V gospodarskem oglasu vidi Zveza narodovo učinkovito sredstvo za osredotočenje javnega mnenja na velika gospodarska vprašanja sedanjega časa in je to popolnoma v skladu z vodilnimi mislimi v Ženevi napravljenega dela. To je uvod v mednarodno gospodarsko konferenco.

2.) Španija. Primo de Rivera je proti oglasu. Dokler devize niso stabilizirane in dokler države ne bodo prenehale s ponujanjem pretirano nizkih cen, bo šel gospodarski boj naprej. Zmagali bodo oni narodi, ki imajo najboljši aparat in najboljše delavce. Ker je Španija agrarna država, bi znala v tem boju zmagati. Treba je domačo industrijo v svrhu uspešne konkurence kar najizdatneje ščititi, obdavčenje mora biti jasno in preprosto.

3.) Francija. V Franciji je bilo takoj vse polno glasov proti oglasu in so gospodarstvo takoj zamenjali s politiko. Tako daleč so šli ti glasovi, da so podpisovalci začeli svoje podpise preklicevati in da so rekli, podpisali smo le dodatek k oglasu. »Petit Parisien« je dejal, da je manifest inspiriran od Angležev in da je namenjen privabi ameriških gospodarskih krogov. Nemške komentarje k oglasu smatra »Petit Parisien« za tendenciozne. »Echo de Paris« pravi, da Francozi manifest niso hoteli podpisati; to pa zato ne, ker ga je inspiriral in redigiral sir Pease, ki je Francozom sovražen, Nemcem prijazen. Pease ni dal Francozom mogočnosti, da bi oglas študirali, Francozi so ga dobili v podpis šele tedaj, ko so bili že vsi drugi podpisi zbrani. Loucherjevo glasilo »Petit Journal« vidi v oglasu pripravlanje svetovnega mne-

nja na svetovno gospodarsko konferenco. »Gaulois« je prepričan, da se ta oglas razen moraličnega vpliva ne bo bogve kaj približal začrtanemu cilju. »Temps«, »Journal des Débats« i. dr. se čudijo, da pripisujejo Nemci manifestu tako važnost, Angleži zopet pa se čudijo, da so Francozi napram oglasu tako hladni. »Le Journal« izraža mnenje, da je ta oglas prvi korak do uresničitve Stressemannovih: »Zedinjenih gospodarskih držav Evrope«. Splošno se lahko reče, da so francoski listi glede praktičnih posledic večinoma skeptični; pravijo, da naj bi veljale v oglasu začrtane smernice v prvi vrsti za Zedinjene države Severne Amerike, ki so najbolj odločna zaščitnocarinska državna skupina na svetu.

4.) Italija. Fašistično časopisje je bilo glede oglasa silno nervozno in se je odlikovalo z najpisanejšimi govorniškimi cvetkami. Italijanskim finančnikom, ki so podpisali, so podpis prav hudo zamerili. Najtežjo granato je sprožil »Messaggero«, rekoč, da bi se morala taka neverjetna nadnarodna zveza, ki hoče vplivati na politiko posameznih držav, imenovati škandal. Glasilo fašističnih organizacij govori o kartelu židov in nadaljuje: »Zlobni židovski duh, ki se je vgnedil pri vseh narodih, pripravlja menda danes, pijan svoje moči, naravnost diaboličen načrt gospodovanja. Hoče si osvojiti posamezne države, hoče uničiti gospodarsko življenje Italije, hoče spodkopati avtoriteto države in hoče napraviti senco iz nje.«

Mussolinijev brat Arnoldo Mussolini piše v »Popolo d'Italia« o sedanji politiki kartelov in da je to nemški predvojni program o Srednji Evropi. »Ni prav, da prihajajo na predvečer mednarodne gospodarske obnovitvene konference nekateri ljudje s karteli in manifesti. Trusti javnosti ne bodo prepričali, visoka financa ne more zahtevati, da bi vodila države. Financa in banka sta »lisičji ob-

leki« politike, ki sta odprli oči tudi sanjačem. Trusti in karteli so zavarovanje srečnejših narodov; ti narodi so dvakrat srečni; prvič so oni lastniki surovin, drugič pa lahko razpolagajo z njimi, kakor hočejo. Na druge revnejše narode nihče ne misli. »Kaj pa, če bi se kdaj proletarski narodi združili proti plütokratskim?«

»Tribuna« in »Gornale d'Italia« imata razne pomislke. »Tevere« manifest že kar naprej odklanja, »Lavoro d'Italia« vidi v oglasu zaroto židovstva, ki si hoče osvojiti ves svet. »Ne maramo naravnost pozivati na antisemitično križarsko vojsko; če pa te židovske ofenzive ne bodo prenehale, bomo morali italijanske žide, ki so temu načrtu naklonjeni, označiti za sovražnike Italije, in bomo morali z njimi kot s takimi postopati.«

Vodilni veleindustrijalci in bankirji Severne Italije so z drugimi italijanskimi podpisniki vred v oglasu tole pripisali: »Podpisani izjavljamo, da se strinjamo z duhom tega oglasa, pa bi radi poudarili, da bi bili oglasu na nekaterih mestih dali rajši drugačno in bolj jasno obliko, če bi bili mogli sodelovati pri izdelovanju oglasa. Zlasti bi bili pozdravili kritiko, ki bi ne veljala samo preveliki carini in otrpelosti v nekaterih deželah veljavnih carinskih določb, temveč tudi vsem drugim številnim oblikam posredne in neposredne zaščitne carine, zapostavljanju in dajanju prednosti umetnim premijam in omejitvam izseljevanja (to velja zlasti proti U. S. A.). S temi pomisleki se oglasu radi pridružimo.«

5.) Avstrija. »Neues Wiener Journal« piše: »Senzacionalna je ta napoved in bo brez dvoma zbudila največjo pozornost v političnih in finančnih krogih vseh držav. Tvorba svetovnega koncerna velebank je gotovo samo začetek te velepotezne akcije, ki ne pomeni nič več in nič manj kot stvaritev finančne in trgovskopolitične Panevropé s po-

močjo Zedinjenih držav. Državniki so se doslej zastonj trudili, da bi omilili strahovito gospodarsko krizo, zlasti še, ker se je oficialna Amerika zmeraj ogibala aktivnega poseganja v evropsko politiko. Sedaj so pa začeli z iniciativo gospodarski krogi, to pot ob direktnem sodelovanju U. S. A.; U. S. A. prihajajo zmeraj bolj do spoznanja, da more biti evropska gospodarska katastrofa usodepolna tudi za druge kontinente.«

V »Neues Wiener Tagblatt«-u beremo: »Združitev uglednih bančnikov in trgovcev vseh velikih evropskih držav in U. S. A. v apelu na državnike in gospodarske voditelje vseh držav v svrhu rešitve iz gospodarske in finančne krize je krona dosedanjih posameznih stremeljenj in gospodarskih dogovorov zadnjega časa. Potovanje ameriškega državnega tajnika Mellona v gospodarska središča Evrope, dolgotrajni boj glede odplačevanja vojnih dolgov, Loucherjev načrt o svetovni gospodarski konferenci, francosko-nemško zblizanje na gospodarskem polju, železni kartel in prihodnja ustanovitev mednarodne organizacije denarnih zavodov, vse to se kaže kot markantne etape velepoteznega načrta. Da se z majhnimi pomočki gospodarskega in denarnega značaja Evropa ne more razbremeniti povojnih posledic in se tudi ne more ustvariti trden temelj za obnovo Evrope, se je strahovito jasno ponovno pokazalo tako pri trgovskih pogajanjih posameznih držav kakor tudi pri velikih mednarodnih kreditnih operacijah.

Iz omračenega obzorja Evrope vstajajo obrisi velepotezne iniciative, ki ima samasebi vse pogoje uspeha. Niso samo osebnosti, ki jamčijo uspeh; vidimo tudi bistro umno spoznavanje napak v gospodarski politiki evropskih držav. Po gornjem oglasu so vzroki akcije nesrečna oboroževalna politika, samopašnost vladanja, carinske meje itd., kar bi moralo Evropo dovesti slednjic v naj-

težje katastrofe. Brezobziren prelom z dose-danjo prakso v gospodarski politiki, teme-ljita sprememba v današnji evropski menta-liteti bodi cilj stremljenja in ga je treba tudi doseči. Poraja se zgodovinski čin prve vr-ste.«

6.) N e m č i j a. Najprvo je izšel ta-le ko-mentar Wolffovega brzojavnega urada iz nemških gospodarskih krogov: »Krog nem-ških podpisov je čisto iz organizatoričnih vzrokov za enkrat še razmeroma majhen. Ni pa nobenega dvoma, da bo našel ta oklic v nemških gospodarskih krogih močen odmev in veliko nadaljnih zagovornikov med vodil-nimi nemškimi gospodarji. Za Nemčijo ima še poseben pomen zato, da je toliko narodnih gospodarjev iz nič manj kot 16 dežel spozna-lo gospodarske pogreške miru v Versaillesu in da smatrajo njih odstranitev za predpo-goj zopetnega vzcvita evropske produkcije in evropske trgovine.«

Vodilna osebnost nemške električne ve-leindustrije se je izjavila: »Gotovo je, da ne smemo takoj pričakovati gospodarskih od-redb mednarodnih finančnikov in gospodar-jev; a mednarodni velekapital je trdno odlo-čen, da govori pri reševanju povojnih gospo-darskih in političnih vprašanjih že sedaj odlo-čilno besedo, kakor se je to zgodilo že pri osnovi Dawesovega načrta. Posebni pomen oglasa je v tem, da se je oglasu priključila bogata Amerika, z Morganom na čelu. Začel se bo sedaj boj za odstranitev carinskih mej in uvoznih ter izvoznih prepovedi. Najprvo bomo to videli pri bodočih trgovskih poga-janjih. Kakor ni v vojski nihče nič dobil, tako tudi sedaj ne bo onega enostranskega do-bičkarstva, ki se ga nekateri tako bojijo. Sa-mo z gospodarsko razorožitvijo se lahko od-pravi zmeda v mednarodnem izmenjavanju blaga. Sedaj bo treba praktičnih priprav za bodočo svetovno gospodarsko konferenco. Upamo, da bo tudi Rusija sodelovala.«

Nemcem pripisujejo prvi izvor za izdajo oklica. Pravijo, da se je rodila misel za ma-nifest povodom bivanja dr. Schachta v Lon-donu pred osmimi meseci. Udeležniki konfe-rence so dejali, da bodo zbrali potrebne pod-pise. Od tistih, ki so podpisali, ni doslej še nihče preklical. Pridajajo komentarje in pra-vijo, da niso prej vedeli za natančno formu-lacijo. No, to bi bil pravi trgovec, ki bi nekaj podpisal, česar natančno ne pozna.

Omenjeni Schacht, predsednik Nemške državne banke, je dejal: »Gospodarskega manifesta, ki nosi podpise vodilnih gospodar-jev iz 16 držav, nikakor ne smemo podcenje-vati. Kdor je podpisal, je gotovo dobro premislil. Dokaz temu je, da sta pobi-ranje podpisov in definitivna formulacija tra-jala pol leta. Amerikanci so kot zastopniki prostega trga, broječega 120 milijonov ljudi, hoteli izraziti, kakšne velikanske gonilne sile izhajajo iz tako velikega enotnega gospodar-skega telesa za blagostanje vseh tam delujo-čih oseb. Umevno je, da izražajo podpisanci le svoje osebno mnenje, in umevno je tudi, da se vlada te ali one dežele z vsebino ma-nifesta ne mara identificirati. Zato pa oglas še ni manj vreden. Spominjamo se na Dawe-sa. Modrost vlad je bila pri kraju; in tedaj je majhna skupina vodilnih mednarodnih go-spodarjev znala dobiti gospodarski izhod iz težavnega političnega položaja. Manifest ni izjava vlad, ki so z vsemi mogočnimi vezmi ovirane, manifest je izjava zdravega razuma narodov, ki hočejo napraviti pot do gospo-darskega in s tem tudi do duševnega skup-nega dela prosto.«

7.) P o l j s k a. Čeprav so tudi štirje Po-ljaki podpisali, je bil oglas na Poljskem splošno in odločno odklonjen. Poljaki so se po-stavili po vzgledu Italijanov na nacionali-stično gospodarsko politiko novih držav. Na Poljskem vidijo v oglasu namigavanje na ne-pripravnosti versailleskih mej in pa da se

obrača proti delitvi Šlezije. Načelno povdarjajo, da je odstranitev carinskih mej koristna samo gospodarsko močnim državam. Za Poljsko bi pomenila odstranitev carinskih mej poplavo po nemškem kapitalu in po nemški produkciji in s tem uničenje lastne industrije in gospodarske samostojnosti. Predsednik Poljske banke, ki je tudi podpisal, se brani in pravi, da je odprava carinskih mej in trgovskih omejitev samoobsebi umevno možna šele tedaj, ko bo uresničeno splošno sodelovanje kapitala. Dokler trpijo manjše države na pomanjkanju kredita, morajo import omejiti.

8.) Rusija. »Pravda« imenuje norce ali zavetsne goljufe vse one, ki oglas z veseljem pozdravljajo. Ta oglas je izšel iz anglosaškega bankirskega sveta, ni nobeno orodje za pospeševanje mirnega gospodarskega složnega razvoja, temveč pomeni orožje močnih narodov; ti hočejo napraviti iz dežel slabejših narodov agrarne kolonije, uničili bi jim z odstranitvijo carinskih mej vso industrijo. Seveda se pa obrača oklic hkrati tudi proti mejam, ki jih je postavil mir v Versailles, zato torej vznemirjenje na Poljskem in Francoskem. Značilno je dejstvo, da visokozaščitna Amerika ne priznava zase tega, k čemur je Evropa v manifestu povabljena. Oklic služi hegemoniji Angloamerike, vleče za seboj nemško gospodarstvo in se obrača proti vsem neodvisnim evropskim kombinacijam. Velikega pomena je molk o Sovjetski zvezi. Vsaka zveza kapitalistov pomeni nov pritisk.

9.) Čehi. V »Prager Presse« je izšel 21. oktobra daljši članek z naslovom: »Finančne fantazije«. Članek pravi, da je bil tisti teden svet presenečen po dveh velikih žurnalističnih senzacijah; mislil bi, da se je povrnil zlati vek. Najprvo govori članek o trustu velebnik, nato pa preide na naš tema. »Gre za prav majhen odlomek v mednarod-

nem bankarstvu. Pa tudi, če bi se največji bančni kolosi sveta, združili v trust, bi to za ureditev gospodarskega življenja še malo pomenilo. Zmeraj pozabimo, da tukaj ne gre za nakopičene kapitalije finančnih kolosov, temveč samo za prilhranjeni kapital dotične države; s tem se pa ne da delati nobena politika. Evropa ne rabi denarja ko takega, Evropa rabi cenen denar. Tu ji pa ne pomaga noben finančni trust, tu si mora pomagati Evropa sama, in v Evropi spet le vsaka dežela zase. Obrestna mera mora iti dol, potem bomo tudi inozemska posojila lahko dobili, če jih bomo sploh še potrebovali, in nam ne bo treba hoditi v Ameriko ponje. Tudi ameriška obrestna mera bi morala iti potem dol; Amerika je danes primorana, da kapital izvaža, sicer bi jo lastno zlato zadušilo. Šele ceneni denar bo dvignil konsum in bo omogočil razvoj industrije, bo dvignil podjetnost, bo omilil stanovanjsko bedo; bo sploh privedel gospodarsko življenje približno tja, kjer je bilo pred vojsko. Ne manifest, ne sezacionalni finančni trusti, temveč olajšanje produkcije v Evropi sami je rešilno sredstvo za ozdravljenje evropskega gospodarskega telesa.«

10.) Angleži. »Daily News« imenuje oklic »zgodovinsko poročilo, ki nam daje vzoren pregled gospodarskega položaja«. »Westminster Gazette« upa, da bo posledica manifesta tudi okrepitev zastopnikov proste trgovine v njih poziciji proti sedanjemu ministrstvu. Lloyda Georgea glasilo »Daily Chronicle« pravi: »Britanski pristaši proste trgovine bi morali občutiti veliko zadovoljstvo nad močnim in že zelo razširjenim gibanjem proti carinskim mejam.« Delavski list »Daily Herald« je mnenja, da bo liberalno časopisje manifest brez dvoma z veseljem pozdravilo, da bodo pa pravi trgovci morali svoje zadovoljstvo malo omejiti. »Times« opozarja, da znači oklic novo tendenco v

evropskih razmerah, da je pa to šele začetek. V vprašanju carinskih mej se more le malo napraviti, dokler ni stabilizacija evropskih vrednot končana. »Morning Post« pa manifest zelo kritizira in pravi, da je sprememba carin v Franciji in Nemčiji in U. S. A. tako malo verjetna, da se komaj spleča razpravljati o tem. »Za priobčitev oklica ravno sedanji čas ni pripraven.«

Amery je dejal na seji britanske drž. konference: »Več zelo odličnih trgovcev se je obrnilo za nasvet z jadikovanjem o negotovosti in kratkovidnosti evropskih tarif. Ne dvomim, da imajo njih trditve v marsičem prav, prepričan sem pa, da njih oglas ne bo imel posledice, dokler ne bo vsa evropska moralna atmosfera za rešitev tega vprašanja drugačna.«

11. Amerika. Prva poročila iz Amerike so javljala, da je vzbudil manifest veliko pozornost. Temeljne misli oklica so Amerikanci odločno potrdili, v kolikor se tičejo Evrope. Ameriški odsek Mednarodne trgovske zbornice — so dejali — se trudi že več mesecev, da odstrani zapreke za mednarodno trgovino. Mednarodna trgovska zbornica, zlasti njen ameriški odsek, je bil gremij, iz katerega je izšla prvotno pobuda za Dawesov načrt; in tudi sedaj je ta zbornica gonilna sila. O Coolidgeovem stališču je prišlo iz Amerike tole poročilo: »Coolidge misli, da obstoji med metodami in cilji evropskih carinskih sistemov in med carinskim sistemom Amerike bistvena razlika. On dvomi, da bi se dalo s spremembo ameriškega carinskega sistema doseči večje oživiljenje evropske trgovine. Manifest se tiče v bistvu evropskih držav, v kolikor niso v njih življenjski pogoji zelo različni. Amerika importira vsako leto za ca 5 milijard dolarjev blaga, carina se pa plača samo od ca poldruge milijarde dolarjev. Ameriška carina služi bolj fiskalnim kot zaščitnim namenom.«

»Ameriška zaščitna carina za enkrat sploh ni na dnevnem redu; razgovor med Ameriko in Evropo o tej carini mora biti toliko časa brez uspeha, kolikor so življenjski in plačilni pogoji obeh kontinentov tako popolnoma različni. Če bi pa prišlo v doglednem času do evropske carinske zveze, tedaj bo stala Amerika pred novim dejstvom in bo morala carino revidirati. To pa ne bo še tako kmalu.« Coolidge je poklical Mellona k sebi v »Belo hišo«, da razpravljata o politiki Amerike napram manifestu. Mellonov odgovor po sestanku, javnosti namenjen, je bil približno ta-le: »Ideja manifesta je zdrava, v kolikor se tiče evropskih razmer. Ameriške razmere so pa čisto drugačne. Odstranitev ameriških carinskih mej bi Evropejcem ameriškega trga ne odprla, temveč bi Evropo pogubila. Prva posledica bi bilo znižanje ameriških plač in s tem znižanje ameriške kupne moči. Razlika med ameriški in evropski plačami in življenjski pogoji zahteva ameriško zaščitno carino, dočim so zaščitne carine med evropski državami odveč, ker so plače in življenjski pogoji povsod približno isti.«

12.) Mednarodna trgov. zbornica. Odbor Mednarodne trgovske zbornice za odpravo trgovskih omejitev bo obstojal še naprej, pravtako 7 njegovih pododborov. Namen mu je priprava za svetovno gospodarsko konferenco, in pa, da pomaga konferenci z nasveti. V odboru je 16 narodov, prav toliko, kolikor jih je podpisanih pri gospodarskem oklicu.

Gospodarski oklic je vzela Mednarodna trgovska zbornica z odobravanjem na znanje. Na predlog Mendelsohna, predsednika nemškega odseka zbornice in sporazumno s Clemetelom, predsednikom francoskega oddelka, polaga zbornica vrednost na ugotovitev popolnega soglasja med načeli, v manifestu izraženimi in med načeli, ki jih je Med-

narodna trgovska zbornica zmeraj priznala in ki jih je ponovno povedala v svoji spomenici. Spomenica zahteva enakopravnost inozemcev v vseh državah, odpravo vizumov in potnih listov, omiljenje carin itd. V istem smislu je govoril tudi Anglež Anderson, po-

slovodeči predsednik Mednarodne trgovske zbornice.

Kakor vidimo, so mnenja zelo različna. Za nas pridejo v poštev tudi v tem oziru, ker nam študij raznih izjav odpre širok pogled v delovanje mednarodne finance.

Dr. Basaj:

Varčevanje.

Gibanje v drugih državah.

Po vsej Nemčiji gre mogočen klic: »Varčujmo, varčujmo, varčujmo!« Zlasti združništvo izvaja po načrtu in z veliko vztrajnostjo vzgojo k varčevanju in dela propagando za varčevanje pri vseh slojih.

V Franciji ni le zasebno gospodarska organizacija na delu za širjenje varčevanja. S klicem, da je domovina v nevarnosti, se je sestavila koncentracijska vlada z glavnim namenom, da v vsem državnem in kolikor more tudi v narodnem gospodarstvu izvaja načelo varčevanja. Ministrski predsednik Poincarè uvaja z močno roko varčnost v vso državno upravo in se mu je s tem posrečilo pomagati že zopet na noge francoskemu franku.

V Italiji uvideva fašizem nevarnosti, ki pretijo liri in narodnemu gospodarstvu. Poglavito zaščito proti tem nevarnostim išče v varčevanju. Zato uvaja med ljudstvo celo proti volji ljudstva gotove metode varčevanja, ki se sicer včasih slabo ujemajo z modernimi nazori o državljski svobodi, kolikor gre za produkcijo in konzum. Velike prihranke misli doseči s strogimi omejitvami vsake potratnosti v ljudski hrani, obleki in vsakdanjih potrebščinah. Tudi veliko državno (liktorsko) posojilo je porodila želja ozdraviti gospodarstvo in podpreti liro. S tem, da je to posojilo za državljane obvez-

no, so državljani prisiljeni k varčevanju, ker morajo posojilo plačevati tekom let v obrokih s pritrgovanjem od plače, ako nimajo naenkrat zadosti potrebne gotovine.

Varčevanje — edini izhod.

Tako bi lahko navajali vse kulturne države, kako se pri njih izraža stremljenje ozdraviti gospodarske posledice vojne in pomagati ljudstvu z varčnostjo k gospodarskemu napredku in blagostanju. Povsod je prodrlo prepričanje, da bo mogoče izvesti obnovo gospodarstva in vrniti ljudstvu predvojno blagostanje le z varčevanjem.

Res, da so nekaj časa mislili v raznih državah, da bodo znanost ter gospodarska in finančna politika države rešili vprašanje obnove gospodarstva in obnove ljudskega blagostanja. Po mnogih ponesrečenih poizkusih danes že povsod uvidevajo, da **bo edino z varčevanjem mogoče obnoviti gospodarstvo držav in obnoviti blagostanje narodov.**

Tudi stabilizacija le v varčevanju.

Posebej se je pri gospodarstvu najprej in najbolj nujno pojavilo vprašanje stabilizacije ali ustaljenja državnega denarja. In po raznih poizkusih se je pokazalo, da tudi tukaj ne bo prinesla rešitve ne znanost ne državna finančna politika, temveč da bodo vprašanje ustaljenja državne valute rešili le tisoči, milijoni varčevalcev. Noben finančnik in noben znanstvenik namreč ne more nadomestiti in pričarati iz nič one milijarde na-

rodnega premoženja, ki jih je neusmiljeno uničila v dolgih letih svetovna vojna. Nadomestiti more uničene milijarde narodnega premoženja le vztrajno varčevanje tisočev, milijonov državljanov, ki si znajo pritrpati, ki si znajo odreči pri svoji potrošnji in omejiti svoje potrebe.

Če smo enkrat prepričani o tej temeljni resnici, da je pot do gospodarske obnove in vzpostavitve narodnega blagostanja le ljudsko varčevanje, potem moramo resno in dosledno to pot hoditi. Ne samo leta vojne so zahtevale žrtve. Žrtve zahtevajo istotako nujno leta po vojni ravno radi vojne. To so žrtve in bremena, ki jih mora nositi povojna generacija, ker je prevzela od prednikov opustošenja vojne mesto bogastva.

Vzgoja k varčnosti — naloga posojilnic.

Iz navedenega sledi torej dovolj jasno, da je varčevanje ljudstva za ozdravitev gospodarstva potrebno. In nastane vprašanje, kdo naj vodi ljudstvo po poti varčevanja, kdo naj vrši med ljudstvom propagando za varčnost. Hranilnice in posojilnice so najbolj ljudske denarne ustanove. Že po svojem bistvu in namenu so zato poklicane, da širijo med ljudstvom varčnost. Hranilnice in posojilnice imajo najožji stik z ljudstvom, saj jih vodijo možje iz ljudstva samega. Hranilnice in posojilnice nudijo za prihranke najboljše jamstvo, saj jamčijo za te prihranke s celim svojim premoženjem vsi člani zadruga. Hranilnice in posojilnice uporabljajo tudi prihranke najboljše v prid ljudstva, saj je njihov namen pomagati malim ljudem s cenanim kreditom k izboljšanju gospodarstva ali v gospodarski nesreči. Hranilnice in posojilnice so po svojih pravilih poklicane, da gojijo varčnost med ljudstvom. Ne bi bile vredne in upravičene nositi ime hranilnice, ako te bistvene in prvotne naloge ne bi vršile.

Začnimo pri mladini.

Pri katerih plasteh ljudstva naj se vrši vzgoja k varčevanju? Predvsem pri mladini. Mladina to so bodoči kmečki gospodarji, bodoči mojstri, bodoči delavci, bodoči reditelji družin. Za mladino samo in za narodno gospodarstvo je vzgoja k varčnosti neobhodna. Dobro vemo, da se je ravno pri mladini zelo razvila potratnost in zapravljivost v času inflacije, poplave papirnatega denarja, ko je naš dinar zgubljal svojo vrednost in naravnost gnal mladino v zapravljivost.

Pa tudi v interesu posojilnic samih je, da predvsem začnejo z razširjenjem varčnosti pri mladini. Denar mladine, čeprav manjši zneski, ostane najdalj v posojilnici. Posojilnica more dajati dolgotrajnejša posojila posestnikom le tedaj, ako z gotovostjo lahko računa, da so tudi njene vloge dolgotrajne. Drugo, kar je še bolj važno, pa skrbi hranilnica in posojilnica za svojo bodočnost, ako vzgaja mladino k varčnosti. Če mladi fantje začnejo zbirati svoje prihranjene dinarje v posojilnici, se bodo tembolj pozneje kot gospodarji, kot družinski očetje z zaupanjem oklepali posojilnice, bodisi kot vlagatelji, bodisi kot posojilojemalci.

Pomen varčnosti za kmetško mladino.

Varčevanje je važno za vso mladino. Važno je za kmečke fantje. Prvič, kmečki fant ne bo nikoli dober gospodar, če se ne bo že v fantovskih letih naučil varčevati. Ni dobrega gospodarstva brez varčnosti. Drugič si bo kmečki fant ravno v mladih letih, ko ima še veliko moči in še nobenih obveznosti, lahko privarčeval prav znaten kapitalček, ki mu bo zelo, zelo prav prišel, ko bo prevzel očetovo posestvo ali ko se bo priženil na drugo posestvo. Koliko mladih gospodarjev se mora takoj ob prevzemu posestva visoko zadolžiti, ker niso v mladih letih mislili na nalogo, ki jih čaka. In običajno jim

ta prvi največji dolg dela največje težave ravno v začetku družinskega življenja in v začetku gospodarstva, ko je drugih težav dovolj in ko so še najmanj vajeni jih premagovati.

Za vajence in pomočnike.

Važno je varčevanje za obrtniške vajence in pomočnike. Vsak od teh ima cilj in željo, da postane enkrat samostojen obrtnik. Za tako gospodarsko samostojnost pa je neobhoden kapital. Ako si ne bo v vajenskih in pomočniških letih kapitala privarčeval, bo moral začeti samostojno obrt z dolgom, tak začetek pa je slab začetek. Rado se potem zgodi, da mladi obrtnik dela samo za banko, ki mu je posodila začetni kapital, sam pa z družino vred borno živi. In še to njegovo borno življenje je odvisno samo od dobre volje banke, ki ga prej ali slej lahko požene.

Za delavce.

Tudi za delavce je varčevanje važno. Delavec more in mora varčevati, dokler je še mlad in še nima družine. Gotovo je cilj vsakega zdravega, poštenega fanta lastna družina in lastna hišica. Za družino pa je neobhodna tudi gmotna priprava, ne samo moralna. Zakon, ki ni gmotno pripravljen, ima mnogokrat že v svojem začetku kal nesreče. Pomanjkanje in revščina prav pogosto umorita ali preženeta ljubezen. Moža potegnejo nazaj njegove fantovske razvade in nesreča v družini je gotova. Tak mož nima več smisla in denarja za družino, on pozna samo še svoje razvade iz fantovskih let in svoje strasti.

Varčnost — pogoj gospodarske samostojnosti.

Pri vzgoji k varčnosti morajo hranilnice in posojilnice imeti pred očmi zlasti to, da je najboljša priprava za gospodarsko samostojnost mladine v tem, **ako jo osvobodimo za-**

pravlјivosti in z zapravlјivostjo zvezanih razvad: alkohola, tabaka, veseljačenja, lišpanja, igranja itd. V osvoboditvi od teh razvad je temelj gospodarske samostojnosti. In če bodo hranilnice in posojilnice to nalogo v polni meri in z vsemi silami vršile, bodo največ storile za moralno in gmotno povzdigo ljudstva.

Pa ne samo mladino, tudi odrasle morajo hranilnice in posojilnice navajati k varčnosti vsaj toliko, kolikor je odraslim poleg skrbi za družino se mogoče varčevati. In če po vesti premostrimo vse svoje izdatke in vse svoje potrebe, bomo odkrili še marsikak izdatek, ki se da prikrajšati, bomo odkrili še marsikako potrebo, ki je pravzaprav nepotreba, s katero le denar zapravljamo.

Odreči se treba in pritrpati si.

Res je, da mora vsak stanu primerno živeti, da je dobra, tečna hrana in stanu primerna obleka za izvrševanje poklica in za vzdrževanje življenja neobhodna. Toda treba je pomisliti, da so se na splošno zahteve po boljši hrani in po boljši obleki po vojni razširile, dvignile. Na drugi strani pa je ravno vojna povzročila vsesplošno obubožanje, prinesla nam ljudsko revščino. Treba je torej delati v dveh smereh, da skrčimo in ublažimo svoje zahteve glede hrane, obleke in drugih potreb in da na drugi strani delamo za odpravo ljudske revščine. Le, ako našo potrošnjo znižamo, z ozirom na vladajoče obubožanje, le ako se marsičemu odrečemo, ako smo voljni marsikaj pogrešati, kar za življenje ni neobhodno, bomo polagoma s temi prihranki napolnili jame, ki jih je izkopala vojna. Brez omejitve, brez pritrgovanja in odrečenja ne bomo mogli odpraviti more revščine, ki pritiska kmeta, delavca in obrtnika. Kdo ni v stanu, da si vsaj dinar dnevno prihrani, ako ima dobro voljo omejiti se, odreči si, pritrpati si na izdatkih? In če je

samo dinar dnevno, pomislimo, da bodo iz teh dinarjev postali ogromni milijoni dinarjev, ako bo to malo vršil ves narod, ako jo bo vršil trajno, ako bo varčnost postala naša narodna lastnost.

Ie še na eno morajo misliti hranilnice in posojilnice, ko delajo za razširjanje varčevanja med ljudstvom. Ako bomo z vztrajnim varčevanjem res odpravili današnje ljudsko bedo, ako bomo obnovili ljudsko blagostanje, potem bodo tudi pripravljena tla, na katerih se more razvijati kulturno življenje naroda. Izobrazba, srčna kultura, znanost ne marajo živeti skupaj z revščino. Kjer je revščina, one bežijo. Zato hranilnice in posojilnice s širjenjem varčnosti ne vršijo le svoje npravne in gospodarske naloge, one vršijo tudi s tem kulturne naloge.

En ugovor.

Da, vse lepo. Mi smo takoj pripravljene sprejemati vloge in prihranke od vseh, od mladih in odraslih, od kmetov in delavcev, samo nosijo naj. Toda naše blagajne čakajo odprte z dobro voljo sprejemati prihranke, pri mladini in odraslih, pri kmetih in delavcih pa ni zmisla in ni dobre volje za varčevanje. Tako bi utegnila marsikatera posojilnica ugovarjati na gornja izvajanja. Tem v odgovor za danes samo to-le: »Pečena, ljubček, piščeta na svetu, nikomur niso v usta priletela.« Hranilnice in posojilnice imajo nalogo v ljudstvu vzbujati zmisel za varčevanje, ljudstvo z vsemi sredstvi in na vse načine k varčevanju navajati. S kakimi sredstvi in na kak način naj vršijo to svojo nalogo, o tem pa prihodnjič.

Država zadrug.

Nekoč smo že pisali o zadrugištvu v Rusiji. Sedaj imamo pa tudi najnovejše podatke, ki jih priobčuje profesor na berlinski univerzi dr. Totomianz. Pripoveduje nam sledeče:

Sovjetska zveza je glede števila zadrug prva med državami sveta. Zadrugno gibanje se je v zadnjih letih krepko razvilo v vseh vrstah. Ena sama primera je: indijsko zadrugno gibanje, kjer je naraslo zlasti število kreditnih zadrug. Ravno kreditne zadruge so pa v Rusiji slabše kot v predvojni dobi, čeprav je ostalo njih število enako.

Po podatkih »navodila za komunistične agitatorje« je znašalo število vseh zadrug Sovjetske zveze v letu 1926 100.000; dve leti prej, leta 1924, jih je bilo 65.000. Število članov se je v isti dobi, torej v dveh letih, pomnožilo od 10 na 20 milijonov, dočim je znašal promet v zadnjem letu nad 6 milijard

rubljev. Leta 1913 so imele zadruge 15% vse ruske trgovine v rokah, leta 1926 pa 45%!

Leta 1926 je bilo na kmetih 25.000 zadrug s 40.000 prodajalnami in 11 milijoni članov. V poljedelskih in kreditnih zadrugah je bilo zbranih lani okoli 30% vsega kmetijskega prebivalstva, v prvi vrsti mali in srednji kmeti. 60.000 kmetijskih zadrug je bilo združenih v 440 zvezah in 8 centralah za prodajo produkcije. Promet se je v letu 1926 podvojil in je znašal 1200 milijonov rubljev. Temu sorazmerno se je dvignilo tudi število članov; leta 1924 jih je bilo 2 milijona, lani pa 5 milijonov in pol. K poljedelskim zadrugam prištevajo tudi 20.000 skupno obdelovanih posestev in 13.000 kreditnih zadrug. Udeležba države na kreditnih kmetijskih zadrug znaša 40%, udeležba nevtralnih zadrugnih organizacij 37%, udeležba kmetov samih pa samo 23%.

Tudi število onih zadrug, ki pospešujejo domačo obrt in industrijo, se je pomnožilo,

in sicer za 12.000 članov ali za 40%. Promet teh organizacij je narasel čez pol milijarde rubljev, dočim je znašal leta 1925 še 200 milijonov rubljev.

Moč elektrarn je znašala na koncu leta 1925 480.000 KW, dočim je za gospodarsko leto 1926-27 v načrtu zgradba še za nadaljnih 280.000 KW. V letu 1925-26 je bilo za elektrifikacijo proračunjenih 69 milijonov rubljev, za leto 1926-27 je v proračunu 90 milijonov rubljev. Tudi na deželi se v zadnjem času močno pozna uporaba električne moči.

Totomianz ima vse te številke za optimistične; a tudi Kinčukove številke nam kažejo podobno sliko o napredovanju zadrufnega gibanja:

državno, kar se tiče organizacije in stroškov. V letih 1922-23, 1923-24 in 1924-25 je od vse notranje trgovine prišlo na državno trgovino 41,5%, 45 in 50,4%; na zadrufno 14,5, 19,7 in 24,7%; na zasebno 44, 35,3 in 24,9%.

Zanimivo je organizacijsko, kulturno in vzgojno delovanje konsumnih zadruf. Tako pri Centrosojusu kakor tudi na vseh drugih stopnjah zadrufnega sistema so ustanovljeni za to posebni oddelki. Zadrufe imajo nad 2000 učiteljev (instruktorjev). V Leningradu je sedaj zadrufna visoka šola, »višji zadrufni tečaji Centrosojusa«. Vrhu tega so na drugih visokih šolah Sovjetske zveze posebne zadrufne fakultete. Vsako leto izvežbajo 2800 dijakov za zadrufne funkcionarje. Znano je, da ima Centrosojus lastno založbo

Zadrufe	Število zadruf	Število članov	Število zadruf	Število članov
	1 oktobra 1925		1. oktobra 1926	
Konsumne zadrufe . . .	27.438	11,401.708	29.438	13,018.128
Kmetijske zadrufe . . .	40.200	7,138.152	48.600	9,214.732
Obrtne zadrufe . . .	11.227	589.173	13.231	703.190
Skupaj . . .	78.865	19,129.033	91.269	22,936.050

Splošno gre število zadruf zelo hitro navzgor, vendar je razlika precejšnja. Najbolj napredujejo kmetijske zadrufe.

Promet konsumnih zadruf je znašal po Kinčuku v letu 1925-26 8 milijard in 200 milijonov rubljev (1 rubelj je okoli 29 dinarjev), promet kmetijskih zadruf 3,4 milijarde, obrtnih 1,6, skupaj 13 milijard in 200 milijonov rubljev. Največji je bil torej promet konsumnih zadruf, a se je začel v zadnjem času v primeri z drugimi zadrufami manjšati; torej samo relativno.

Letni promet Centrosojusa (centralne organizacije ruskih zadruf) kaže izreden razvoj. Leta 1914 je znašal promet 10 milijonov rubljev, leta 1926 pa 955 milijonov rubl.

Neoporečno je, da zadrufna trgovina zasebno trgovino izpodriva in da je visoko nad

knjig in da vodi obširno trgovino s knjigami. Centralni zadrufni dnevnik se imenuje »Koooperativnaja žizn« (zadrufno življenje). Izdatki za kulturno in vzgojno delo znašajo pri Centrosojusu 11,5% vseh izdatkov. Izdatki vseh konsumnih zadruf za te namene znašajo na leto 20 milijonov rubljev. In vendar je tudi ta svota še premajhna, da bi prebivalstvo duševno in gospodarsko zadostno dvignila.

Zadrufno gibanje trpi zlasti na nezanesljivosti upravnih članov in nastavlencev. Ogromne poneverbe v konsumnih društvih se pač zelo kaznujejo in se borijo proti njim z največjo energijo. Zadrufno gibanje v Rusiji se je prehitro razvilo, duševna pripravljenost ljudstva ni mogla iti ž njim vstric. Brezprimerno negovanje in podpiranje od

strani države je pa pripomoglo k birokrati-
zaciji zadružništva in je pokrepilo misel, da
niso zadruga nič drugega kot vladna podjet-
ja, od države podpirana. A samopomoč se bo
hitro širila in bo zmanjšala ovirajoči vpliv

državne pomoči. Čeprav bi zadružništvo
brez državne pomoči nikdar ne bilo moglo
tako napredovati, je vendar potrebno, da
se osebnost višje ceni; s tem bo možno in-
tenzivnejše in kvalitativno boljše delo.

K. K.:

Potence obrestnih faktorjev.

Vrednost, katero doseže 1 Din, ki je naložen x let in se
obrestuje po x %:

Koncem leta	4 %	4 1/2 %	5 %	5 1/2 %	6 %
1.	1.040.000	1.045.000	1.050.000	1.055.000	1.060.000
2.	1.081.600	1.092.025	1.102.500	1.113.025	1.123.604
3.	1.124.864	1.141.166	1.157.625	1.174.241	1.191.016
4.	1.169.859	1.192.519	1.215.506	1.238.825	1.262.477
5.	1.216.653	1.246.182	1.276.282	1.306.960	1.338.226
6.	1.265.319	1.302.260	1.340.096	1.378.843	1.418.519
7.	1.315.932	1.360.862	1.407.100	1.454.679	1.503.631
8.	1.368.569	1.422.101	1.477.455	1.534.687	1.593.850
9.	1.423.312	1.486.095	1.551.328	1.619.094	1.689.481
10.	1.480.244	1.552.969	1.628.895	1.708.144	1.790.849
15.	1.800.944	1.935.282	2.078.928	2.232.476	2.396.561
20.	2.191.123	2.411.714	2.653.298	2.917.757	3.207.141
25.	2.665.836	3.005.434	3.386.355	3.813.392	4.291.879
30.	3.243.398	3.745.318	4.321.942	4.983.951	5.743.502
35.	3.946.089	4.667.348	5.516.015	6.513.825	7.686.109
40.	4.801.021	5.816.365	7.039.989	8.513.309	10.285.514

$$\text{Vrednost} = \left(1 + \frac{\%}{100}\right)^{\text{leta}}$$

Primer: Koliko je vloga 500 Din ob 4%
obrestovanju po preteku 6 let, ako se narasle
obresti koncem vsakega leta pripišejo k glav-
nici?

Rešitev: 1 Din naraste po 6 letih na Din
1.265319; 500 Din naraste po 6 letih
(1.265319 × 500) = na Din 632.66.

© | © © VPRAŠANJA IN ODGOVORI © | © ©

Vprašanje 1: Ali smemo zaračunavati
obresti hranilnih vlog tako, da zaokrožimo
posamezne zneske na Din 0.50? S tem si ve-
liko pomagamo pri računanju in seštevaniu;
končno pa tudi nima računanje naraslih ob-

resti do pare natančno nikakega pomena,
ker drobiža izpod 5 par sploh ne poznamo
in ker se ljudje branijo sprejemati novce po
5 in 10 par z motivacijo, da je tak drobiž
itak brez vsake veljave. (H. p. v D.)

Odgovor: Obresti vseh računov naj bodo preračunane točno po obrestni tabeli, kajti vsako zaokroževanje tozadevnih zneskov je prav gotovo in vedno v škodo zadruga. Ako zaokrožite narasle obresti navzgor, znašajo poviški pri mnogih vlogah kmalu prav lepe stotake. V slučaju pa, da usmerite zaokroževanje navzdol, obstoji nevarnost, da zadruga zgubi zaupanje vlagateljev. Pri tem je treba vpoštevati, da ljudje navadno dobro vedo, koliko imajo dobiti na obrestih. Zlasti mali vlagatelji, katere vsako zaokroževanje navzdol relativno močno prizadene, imajo narasle obresti skoro vedno in vnaprej do pare točno preračunjene. Poleg tega pa Vam zaokrožanje številke popolnoma onemogoča sistematično-kontrolno računanje obresti.

Tudi tu se je torej treba ravnati po izreku: »Dočim ti najboljši prijatelj v potrebi ne more pomagati, ti bo neprijatelj, pa naj si bo še tako slaboten, škodoval vedno in povsod.«

Vprašanje 2: Prosimo pojasnila, koliko je treba plačati davka od Din 100 najemnine (hišna najemmina)? (Ml. z. v I.)

Odgovor: Hišna najemmina (državni davek) znaša 12% od dogovorjene kosmate najemščine. K temu se prištejejo 70% državnega pribitka ter od svote davka in tega pribitka še 30%-ni izredni pribitek, n. pr. od 100 Din najemščine najemninski davek 12 Din od tega še 70%-ni pribitek je 8,40 Din, od 12 Din plus Din 8,40 = 20,40 še 30%-ni pribitek t. j. 6,12 Din, skupaj torej Din 12 + 8,40 + 6,12 = 26,52 Din državnega davka. Poleg tega pridejo še nedržavne doklade, ki nam pa za Vašo občino niso znane.

Vprašanje 3: Prosimo odgovora na sledeča vprašanja:

Ali mora imeti nabavna zadruga trgovsko obrt za trgovino ali zadostuje, da so samo uslužbenci izučeni v trgovini; ali ima za-

druga lahko učence in ali sme prodajati blago tudi nečlanom?

Sme li zadruga dati svojim članom ob koncu leta gotov procent celega letnega izkupička kot nagrado v blagu? Pravila pravijo, da člani načelstva in nadzorstva ne prejemaajo nikakih tantijem in da se ves čisti dobiček steka v rezervni zaklad.

(Nab. z. v M.)

Odgovor: Po našem naziranju, ki ga dosledno zastopamo nasproti oblasti in je po naši sodbi utemeljeno tudi v zakonu, se ne morejo take zadruga smatrati za obrtna oziroma trgovska podjetja, ki prodajajo blago samo svojim članom in ne delajo za dobiček.

Bistvo vsakega trgovskega podjetja je, da meri na dobiček. Ako kako podjetje nima te lastnosti, se ne more šteti med obrtna (trgovska) podjetja. Temu naziranju dosledno ne bi smela obrtna oblast od takih zadrug zahtevati obrtnega lista, oziroma ne bi mogla terjati, da pristopijo take zadruga k trgovskim gremijem. Ker se na tako organizirane zadruga ne nanašajo predpisi obrtnega reda, se dalje od njih ne more zahtevati, da bi imele nastavljenega izučenega poslovodjo.

Na drugi strani pa seveda zadruga ne more imeti trgovskih vajencev, učencev v svojem obratu, oziroma če jih ima, je njih učna doba neveljavna, ker se pač učijo pri podjetju, ki ni obrtno.

Če sme zadruga prodajati tudi nečlanom, je odvisno od pravil. Ako je v pravilih izraženo, da zadruga preskrbuje blago samo za svoje člane, potem je prodajanje nečlanom ne samo nedopustno, ampak tudi kaznjivo. Vaša gospodarska zadruga sme prodajati samo članom.

Deliti med člane takozvano blagovno dividendo je dovoljeno, toda to mora iti iz tekočih dohodkov poslovnega leta, ne iz bilančnega čistega dobička. Nedopustno bi bilo

torej n. pr. sledeče postopanje. Zadruga je napravila in v računskem zaključku za leto 1925 izkazala čistega dobička Din 12.000. Občni zbor v l. 1926 je sklenil, naj se da članom iz tega čistega dobička po 1% blagovne dividende po razmerju množine v zadrugi kupljenega blaga. To bi bila že delitev čistega dobička, kar je nedopustno. Ako pa bi bila zadruga že v l. 1925 razdelila med člane po 1% blagovne dividende, potem bi bil bilančni čisti dobiček recimo za 5000 Din manjši in bi bil postavljen v bilanco le z zneskom 7000 Din. Toda teh 7000 Din bi se potem v celoti djalo v rezervni zaklad. Dopustno je torej med letom izpeljati tako nagrado članom, nedopustno pa deliti oni čisti dobiček, ki je izkazan v bilanci.

Vprašanje 4: Napravili smo izbrisno pobotnico za vknjiženih Din 1000, ki so bili še pred letom plačani. Pobotnico smo kolkovali z Din 5 in je tudi pravilno podpisana. Sedaj pa nam je odvetnik pobotnico vrnil z naročilom, da moramo podpise pred sodiščem ali notarjem legalizirati. Prosimo obvestila, ali smo dolžni to storiti, ker dosedaj tega nismo delali, pa je vseeno držalo. (H. p. na R.)

Odgovor: Podpisi na izbrisni pobotnici morajo biti legalizirani. Vsaka privatna listina, na katere podlagi se izvede kak vpis ali izbris v zemljiški knjigi, mora imeti legaliziran podpis stranke. Na podlagi pobotnice, na kateri bi podpis upnika ne bil legaliziran, bi sodišče ne moglo izbrisati pri dolžnikovem posestvu Vaše zastavne pravice.

Vprašanje 5: Načelstvo je nastavilo tajnika, ki ni član načelstva in mu dovolilo, da sme podpisovati uradne dopise poleg enega člana načelstva. Prosimo pojasnila, če je treba tudi tajnikov podpis pri sodnji overoviti. (H. p. v C.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja ne sledi jasno, za kakšna opravila ste mu podelili

pravico sopolpisovanja. Ako ste mu dali pravico, da sme brez omejitve podpisovati vse listine, ki jih izdaja posojilnica, potem bi bilo tako pooblastilo smatrati kot prokuro v smislu trgovinskega zakonika. V tem slučaju bi bil Vaš tajnik prokurist in bi ga bilo treba vpisati v združni register. Nastane pa vprašanje, če more Vaša posojilnica po Vaših pravih sploh imeti prokurista. Po našem mnenju to ni dopustno, ker pravila kaj takega nikjer ne omenjajo. Tudi je velik del pravnikov mnenja, da načelstvo samo sploh ne more imenovati prokurista, ampak bi to kvečjemu mogel storiti občni zbor. V nekaterih slučajih so namreč prokuratorjeve pravice do zastopanja zadruga večje nego pravice vsega načelstva, a nihče ne more na drugega prenesti več pravic kakor jih ima sam. Z ozirom na vse to je več kot dvomljivo, da bi okrožno sodišče hotelo vpisati to prokuro v združni register.

Možno je seveda tudi, da s svojim sklepom niste hoteli iti tako daleč in da niste nameravali podeliti tajniku tako širokih pravic. V tem slučaju bi ga ne bilo treba vpisati. Seveda pa bi bilo treba, da načelstvo natančno določi, v katerih zadevah sme podpisovati za posojilnico: a) sme s še enim odbornikom podpisovati pisma, s katerimi se za drugi ne naklada nobene obveznosti; b) sme potrjevati plačila na članske deleže na dolžne obresti, na posojila, hranilne vloge in vloge v tekočem računu; c) sme sprejemati došla pisma vsake vrste.

Drugih pravic bi ne imel. N. pr. če bi bilo potreba podpisovati izbrisno pobotnico o vplačilu kakega vknjiženega (intabuliranega) dolga, bi je ne mogel podpisati, ker ni ta pravica našeta med poprej omenjenimi.

Sklep načelstva, v katerih zadevah sme tajnik podpisovati za posojilnico, naj se izobesi v njenem poslovnem prostoru.

ZADRUŽNIŠTVO.

Revizije. Tekom leta 1926 je Zadružna zveza v Ljubljani izvršila pri včlanjenih zadrugeth po svojih revizorjih skupno 221 revizij. Od teh odpade po deželah Zvezinega okoliša: na Kranjsko 115, na Štajersko (inclusive Prekmurje in Medjimurje) 100 in na Hrvatsko Primorje 6. Skupno je bilo izvršenih 206 rednih revizij, 13 superrevizij in 2 generalni reviziji.

Vse one zadruge, ki so bile v letu 1926 po naših revizorjih revidirane, toda še niso vpslale poročil in dokazov o izvršitvi naročil, pozivljamo, da to store čimpreje.

Zadružne tečaje, enodnevne prireja Zveza za člane načelstva in nadzorstva včlanjenih zadrug in sicer najmanj en tečaj v vsakem sodnem okraju. Prvi tečaj se vrši 3. feb. v Radovljici, 4. februarja v Kranju itd. Posebna vabila sledijo.

Narodni Gospodar. Ne moremo dovolj toplo priporočati, da so po možnosti vsaj vsi člani načelstva in nadzorstva naših zadrug naročniki in bravci Narodnega Gospodarja. V kolikor nekateri sami ne morejo ali ne marajo plačati naročnine, naj storijo to za nje za druga.

GOSPODARSTVO.

Jugoslovanski hmeljarji se zavzemajo za to, da bi se uvozna carina v Češkoslovaško za 50 odstotkov znižala. Vojvodinci hočejo, naj bi veljale direktne tarife iz Vojvodine do kraja pošiljatve.

Češkoslovaška trgovska bilanca se je v letu 1926 zaključila s previškom 2595 milijonov Kč, bolgarska s previškom 100 milijonov levov. Najboljša je bila pa poljska trgovska bilanca, ki je izkazala 2253 milijonov zlatov izvoza in 1549 milijonov uvoza, torej 704 milijone previške.

Hranilne vloge. 13 velebank v Budimpešti je upravljalo na koncu leta 1926 za 200 milijonov zlatih kron hranilnih vlog. Leto prej je bilo hranilnih vlog 123 milijonov zlatih kron; pomnožile so se torej za 62%. Če primerjamo njih vrednost s predvojno vrednostjo, znašajo sedaj 23.1% predvojne vrednosti. — Prirastek na hranilnih vlogah pri treh velikih praških hranilnicah je v letu 1926 znašal nad 302 milijona Kč. Največji je prirastek pri praški Mestni hranilnici, 159 milijono-

nov; pri Vinohradski hranilnici znaša prirastek 85 milijonov Kč, pri Češki pa 58. Prva je dosegla na koncu decembra 1385 milijonov Kč vlog, druga 422, tretja 590; skupne hranilne vloge vseh teh treh denarnih zavodov so znašale na koncu leta 2397 milijonov Kč. To je pa res ogromna svota.

Jugoslovanska Narodna banka. Otok bankovcev naše Narodne banke je znašal v začetku leta 1926 6.066 milijonov dinarjev, na koncu decembra 1926 pa 5.727 milijonov; na koncu leta je bilo torej za 339 milijonov manj bankovcev v obtoku kot leto prej.

Žitni eksportni zavod. V Rotterdamu bodo uredili Rusi v palači Rotterdamske banke velik urad za eksport žita, ki naj postane ruska eksportna centrala za Zahodno Evropo. Ruski načrti gredo jako daleč in so zelo obsežni; Rusi hočejo zgraditi tudi velikanska žitna skladišča in hočejo organizirati velepošten transportni urad. Eksportno trgovino bo vodila velika delniška družba. Doslej je ruski žitni eksport še daleč za eksportom

predvojnje dobe; leta 1925 so izvozili iz Rusije 45 milijonov pudov pšenice (l. 1913 203 milijone), 11 milijonov pudov rži (39), 49 ovs (168) in 1 milijon pudov ječmena (36). 1 pud je 16,38 kg.

Nazadovanje Trsta. Za tržaško trgovino nimamo še številke za november in december, a lahko iz prejšnjih mesecev sklepamo na razvoj v teh dveh mesecih. Poglejmo, kako se je razvijal promet v tržaškem pristanišču leta 1913, dalje 1923 do 1926. Zraven smo pridelali odstotke, pri čemer je številka za leto 1913 100:

Leto	Ves trg. promet v met. stotih	Odstotki
1913	61.473.000	100,0
1923	40.714.000	66,4
1924	58.414.000	95,0
1925	54.655.000	88,9
1926	46.420.000	76,4

Torej opazimo od leta 1924 naprej hitro nazadovanje. V tej zvezi omenimo, da sta nazadovali tudi ostali dve severoadrijski pristanišči Reka in Benetke. Pristaniški promet Benetk je bil leta 1925 za 540.000 ton manjši kot leta 1913, promet Reke je bil celo za 1.377.000 ton manjši.

Največ škoduje tem pristaniščem tarifna politika nemških državnih železnic, ki je prikrojena Hamburgu v prid, Trstu itd. pa v škodo. Pogled na karto nam bo pa tudi rekel, da je zaledje severne Adrije premajhno za tri velika pristanišča.

Obrestne mere. Obrestne mere na vseh denarnih trgih se v zadnjem času zelo hitro znižujejo. V Belgiji je šla mera v zadnjem času od 7% dol na 6%, na Ogrskem od 7 na 6, v Avstriji od 9 na 7 in bo šla še dol, na Poljskem od 12 na 9½, na Francoskem od 7½ na 6½ in mislijo na nadaljno znižanje, na Norveškem od 5 na 4½, na Češkoslovaškem

od 6½ na 5½, na Portugalskem od 9 na 8% itd. Letos je prišla na 5% tudi Nemčija. Lani 12. januarja je znižala nemška Narodna banka obrestno mero od 9 na 8%, 27. marca od 8 na 7%, 7. junija od 7 na 6½, 7. julija od 6½ na 6, letos 12. januarja pa od 6 na 5%; tekem enega leta torej od 9 na 5%! Predsednik Nemške banke dr. Schacht je ob priiki znižanja dejal: »Iz raznih pojavov na denarnem trgu sklepa ravnateljstvo, da je prišel čas za že dolgo obravnavano in obrestni politiki banke odgovarjajoče znižanje na 5%. S 5% smo dosegli položaj, ki ga lahko tudi s stališča mirovnega časa označamo za razmeroma normalnega.« Angleška banka vztraja proti volji strokovnjakov in občinstva na 5%, sicer bi šla dol na 4½. To dela z ozirom na New York; če bo šel ta od sedanjih 4 dol na 3½, bo šla tudi Angleška banka z obrestno mero dol. V splošnem ugotavljajo, da so se velike obrestne razlike, ki so obstojale še lani ali pred dvema letoma v deželah inflacije in v deželah zlate valute, vsled valutne stabilizacije skoraj popolnoma izravnale. Zdi se, da se bodo sedaj tudi na denarnem trgu polagoma povrnila normalne razmere.

Žitni pridelek v Rusiji. Obdelani prostor v Sovjetski Rusiji je znašal v gospodarskem letu 1925-26 98.563.000 ha, od kojega zneska je prišlo na žitno kulturo 83.893.000 ha. Skupni žitni pridelek se je dvignil v omenjenem gospodarskem letu na 75 milijonov ton, torej že na 80,8% pridelka zadnjega predvojnega leta 1913.

Zvišanje pokojnine zadržnih nastavlencev je doseženo z ustanovitvijo zadruge **Hranilno in podporno društvo zadržnih nastavlencev**, r. z. z. o. z. v Ljubljani. Član, ki vlaga v to zadrugo vsaj 1% svojih službenih prejemkov redno vsak mesec na vlogo v tek. računu, zbira svoj pokojninski sklad, poleg tega pa ima tudi ugodnost, da prejema v slučaju onemoglosti in brezposelnosti od zadruge podporo. Zahtevajte prospekte! Naslov na firmo zadruge, Dunajska c. 38.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sečah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 30. januarja 1927, ob 7. uri dop. v hranil. prostorih. 1. Poročilo načelstva in rač. pregledovalcev. 2. Potrđitev rač. zaključka za l. 1926. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev rač. pregledovalcev. 5. Revizijsko poročilo. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Mošah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 27. febr. 1927 po jutranji sv. maši v Društvenem domu v Smedniku. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1926. 3. Volitev nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice pri Sv. Lenartu v Slovačnem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 29. marca 1927, ob 2. uri pop. v združni pisarni. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev bilance za leto 1926. 4. Razdelitev čistega dobička. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Predlogi.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Učnu, r. z. z. n. z., se bo vršil v sredo dne 2. febr. 1927, ob pol. 3. uri pop. v župnijski pisarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

XXIV. redni občni zbor Kmetijskega društva v St. Vidu nad Ljubljano, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 20. febr. 1927, ob 7. uri v Ljudskem domu v St. Vidu. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje rač. zaključka za leto 1926. 4. Sprememba pravil. 5. Dopolnilna volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Redni letni občni zbor Okrajne posojilnice v Krškem, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. marca 1927, ob 11. uri dop. v svoji združni pisarni. 1. Računski zaključek za leto 1926. 2. Volitev načelstva in nadzorstva. 3. Predlogi.

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA: Kajnit	Din	100—
Kalijeva sol 42% po		160—
Rudninski superfosfat 16%, vreče po 50 in 100 kg po		92—
Tomaževa žlindra 18%, vreče po 100 kg po		155—
CEMENT v juta vrečah, splitski "Titan" ali "Salona"		65—
cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonških pošiljtvah se cene primerno znižajo na fko vsaka postaja.		
KRMILA: Klajno apno v vrečah po 50 kg Din 4—, pri manjšem odjemu	Din	5—
Lanene tropine po		340
Otrobi drobni po		145
debeli		195
Živinska sol, rudeča		225

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Galica modra po najnižji ceni	Din	—
Zveplo "Floristella", dvojnorafinirano po		330
Trierji (žitni čistilniki) trrdke "Heid", znamka IA po		2400—
Trierji (žitni čistilniki) trrdke "Heid", znamka IB po		2300—
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po		2200—
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po		4800—
Gepeljni na 36 obratov po		3500—
Gepeljni na 24 obratov po	Din 2.500— do	3.000—
Slamoreznice na motor po		4.000—
Okopalniki		1.000—
Ročne slamoreznice	Din 1.600— do	3.000—
Stiskalnice za grozdje	1.500—	2.000—
Mlini za sadje po	1.920—	2.800—
Reporeznice		450—
Robkači za koruzo		1.400—
Plugi železni		500—
Gnojnične sesalke	Din 750— do	1.000—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji kakor: čistilniki (pajtelni), brane poljedelske in travniške, brzoparilniki, vodne sesalke, brusi za kose, kose itd.

POSLOVNE KNJIGE IN TISKOVINE.

Vse članice opozarjamo, da ima Zveza v zalogi vse knjige in tiskovine, kakor jih zahteva poslovanje kreditnih, blagovnih, produktivnih in drugih vrst zadrug. — Mnoge tiskovine nudijo za poslovanje znatno olajšanje in zasigurajo pravilnost kot npr. zapisnik o občnem zboru, vloga na sodišče, rač. zaključek. — Zveza z naročanjem na debelo zasigura tu najnižje cene.

V sledečem podajamo cene za najvažnejše tiskovine (I.), knjige (II.) in vzorna pravila (III.):

I.		Komad			Komad
Rač. zaključki za hranilnice in posojilnice	Din	—50	Razdelnik za nedenarne zadruge 50 listov	Din	60.—
„ „ za blagovne zadruge	„	—50	„ „ „ „ 100 „	„	100.—
Zapisnik o rednem občnem zboru	„	—50	Blagajniški dnevnik 100 listov	„	45.—
Vloga na sodišče (sprememba v načelstvu, ali prememba pravil)	„	—50	„ „ „ „ 200 „	„	75.—
Vloga na okrajno glavarstvo (predložitev računskega zaključka)	„	—50	Knjiga tekočih računov 50 listov	„	40.—
Izpiski iz knjige hranilnih vlog	„	1.—	„ „ „ „ 100 „	„	65.—
Izpiski iz knjige posojil	„	1.—	„ „ „ „ 200 „	„	120.—
Tiskovine za izvl. tek. rač.	„	—30	Amerikanski journal za blagovne zadruge	„	200.—
Zadolžnice na poroštvo	„	—75	Knjiga denarnih listkov 100 strani	„	15.—
Zadolžnice na vknjižbo	„	—75	Knjiga pristopnic 50 listov	„	12.—
Zadolžnice na amortizacijo	„	—75	„ „ „ „ 100 „	„	16.—
Prošnje za posojilo	„	—50	Knjiga odstopnic	„	6.—
Pogodba za kredit v tek. rač.	„	—75	„ porokov	„	20.—
Obrestue tabele (na kartonu 3½% do 6%	„	2.—	Knjiga nepremičnega inventarja	„	50.—
„ „ 6¼% do 7% (na papirju)	„	3.—	Blagovni skontro	„	75.—
„ „ 7½% do 8½% „	„	3.—	Nakupna prodajna knjiga	„	75.—
„ „ 9% do 10% „	„	3.—	Štruce	„	105.—
Listek za izplačilo vloge	„	—10	Deležna knjiga 100 listov	„	45.—
Listek za izplačilo posojila	„	—10	Deležna knjige 200 listov	„	75.—
Opomin dolžniku	„	—10	Blago-oddajni blok	„	34.—
Opomin porokom	„	—10	Hranilne knjižice (lično vezane v šagrinpapir)	„	4.—
			„ „ (vezane)	„	3.—
			„ „ (broširane)	„	1.—
			Zadružno-posojilne knjižice	„	3.—
			Knjižice za imetnike tekočega računa	„	4.—
			Knjižice za električni tok	„	1.50
II.		Komad	III.		Komad
Knjiga hranilnih vlog 50 listov	Din	60.—	Pravila za hranil. in posojil. (Raffeis.)	Din	2.—
„ „ „ 100 „	„	105.—	Pravila za hranil. in posojil. (Schulz.)	„	2.—
„ „ „ 200 „	„	190.—	Pravila za kmetijsko nabavne in prodajne zadruge	„	2.—
Knjiga posojil 50 listov	„	65.—	Pravila za živinorejske zadruge	„	2.—
„ „ „ 100 „	„	110.—	Pravila za kmetijska društva (strojne zadr.)	„	2.—
„ „ „ 150 „	„	155.—	Pravila za mlekarke zadruge	„	2.—
Razdelnik za kreditne zadruge 50 listov	„	60.—	Pravila za zadružne elektrarne	„	2.—
„ „ „ „ 100 „	„	100.—	Pravila za zavarovanje goveje živine	„	2.—
„ „ „ „ 150 „	„	140.—			
Razdelnik za nedenarne zadruge 24 listov	Din	40.—			